

การสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่ายเพื่อสื่อสารเรื่องชีวิต และความตาย จากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี Creation of Photo Essay Conveying Ideas About Life and Death Adapted from Tuesdays with Morrie

วันที่ได้รับบทความ 31 มีนาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ 28 พฤษภาคม 2567

วันที่ตอบรับการเผยแพร่ 29 พฤษภาคม 2567

ภัทรพร มະณู*

Pattaraporn Manoo*

ปอรรช์มัย ยอดเดณ**

Paonrach Yodnane**

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงสร้างสรรค์นี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่ายเพื่อสื่อสารเรื่องชีวิตและความตายจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี 2) เพื่อสำรวจทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อเรียงความภาพถ่ายจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี

*นักศึกษาหลักสูตรปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Email: pattaraporn1742@gmail.com

*Graduate student of Master of Arts (Communication Arts), Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn University, Email: pattaraporn1742@gmail.com

**ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330 Email: Uhuminky@hotmail.com

**Thesis Advisor, Lecturer, Department of Rhetoric and Performance Communication, Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand 10330
Email: Uhuminky@hotmail.com

โดยมีเครื่องมือในการวิจัยดังต่อไปนี้ 1) วรรณกรรมทิวส์เดย์สตีมอร์รีภาษาอังกฤษและแปลไทย 2) บันทึกการสร้างสรรค์ 3) การทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ 4) การสนทนากลุ่ม 5) แบบสอบถามกลุ่มผู้ชมทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า 1) ขั้นตอนก่อนการสร้างสรรค์ต้องศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องของวรรณกรรมฯ เพื่อทำความเข้าใจและศึกษาเรื่องชีวิตและความตายและงานดัดแปลงที่ผ่านมา 2) ขั้นตอนการสร้างสรรค์ ได้แก่ 2.1) การคัดเลือกและสังเคราะห์วรรณกรรมฯ บทที่แสดงถึงเรื่องชีวิตและความตายเพื่อสร้างสรรค์บทกลอนและตัวละคร 2.2) การสร้างฉาก 2.3) การถ่ายและตกแต่งภาพ 2.4) การจัดทำรูปเล่ม 2.5) การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 3) ขั้นตอนหลังการสร้างสรรค์ การเผยแพร่ผลงานและสำรวจทัศนคติผู้ชม 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มการสนทนากลุ่ม 2) กลุ่มการตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็นกลุ่มผู้ที่เคยและไม่เคยอ่านวรรณกรรมฯ ผลการสำรวจผู้ที่เคยอ่านวรรณกรรมฯ สามารถเข้าใจเนื้อหาและแนวคิดเรื่องชีวิตและความตายได้ราบรื่นกว่าอีกกลุ่ม ทั้งสองกลุ่มนั้นชื่นชอบองค์ประกอบด้านภาพถ่ายมากที่สุด ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าภาพถ่ายและกลอนนั้นส่งเสริมกัน การประเมินด้านการรับรู้เรื่องชีวิตและความตายมีเกณฑ์ในแต่ละองค์ประกอบส่วนใหญ่คือ มาก

คำสำคัญ: เรียงความภาพถ่าย/ชีวิตและความตาย/ทิวส์เดย์สตีมอร์รี

Abstract

This creative research aims to 1) create a photo essay conveying ideas about life and death adapted from Tuesdays with Morrie 2) investigate audience attitudes towards the photo essay adapted from Tuesdays with Morrie. This research conducted by using English and Thai version of Tuesdays with Morrie, a journal documenting

the creative process, a reliability test, focus group discussions, and questionnaires. The results illustrate that 1) the pre-production phase consists of an examination of life and death ideation and narrative structures of “Tuesdays with Morrie”, alongside prior adaptations 2) the production phase including the selection and synthesis of relevant chapters in order to create poems and characters, scene design, shooting and editing, forming a cohesive photo essay, and the assessment of tool reliability 3) the post-production phase consists of publication, and the evaluation of audience attitudes. Audience participants are categorized into two groups based on their familiarity with “Tuesdays with Morrie”, revealing those who have read the book tend to comprehend the messages more readily. Questionnaire responses indicate a share appreciation for visual elements, emphasizing the complementary relationship between visual and poetic components, with a generally high score of depictions related to life and death.

Keywords: Photo Essay/Life and Death/Tuesdays with Morrie

บทนำ

วรรณกรรมเรื่องทิวส์เดย์สวอร์รี่หรือชื่อในฉบับแปลภาษาไทยว่า “วันอังคารแห่งความทรงจำกับครุเมอร์รี่” เป็นผลงานของมิตช์ อัลบอม นักเขียนสัญชาติอเมริกันชื่อดัง ด้วยความนิยมของวรรณกรรม ปัจจุบันมียอดขายมากกว่า 18.5 ล้านฉบับทั่วโลก ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2540 (Cham, 2005, p. 300, as cited in Tucker, 2022, p. 8) ทิวส์เดย์สวอร์รี่เป็นวรรณกรรมติดอันดับ

หนังสือขายดีตลอดกาลของเดอะนิวยอร์กไทมส์และติดอันดับหนึ่งหนังสือขายดีทั่วโลก โดยเนื้อเรื่อนั้นสะท้อนให้เห็นถึงแง่มุมต่าง ๆ ในชีวิตไปจนถึงความตาย เช่น เรื่องครอบครัว อารมณ์ ความรู้สึก การเงิน ความรัก เป็นต้น (Albom, n.d.) ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงชีวิตและอยู่ในจิตใจของผู้อ่านจำนวนมาก ปัจจุบันได้มีการนำไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนการสอนในชั้นเรียนในระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัยทั่วโลก (Berman, 2012)

นอกจากวรรณกรรมที่สามารถสื่อสารได้ผ่านตัวอักษรแล้ว ภาพถ่ายเป็นศิลปะอีกแขนงหนึ่งที่สามารถสื่อสารประเด็นต่าง ๆ ไปยังผู้รับสารได้เช่นกัน การสื่อสารด้วยภาพและการสื่อสารเชิงพหุวิธีมีบทบาทในสังคมปัจจุบันอย่างมากเนื่องด้วยในชีวิตประจำวันของมนุษย์เรานั้นต้องพบกับทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ตัวอักษร และองค์ประกอบกราฟิกต่าง ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นมาในรูปแบบหนึ่ง สารที่เกิดจากสื่อจำพวกนี้ถูกสร้างขึ้นเพื่อจุดประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อให้ข้อมูล เพื่ออธิบาย เพื่อโน้มน้าว เพื่อให้การศึกษา เพื่อการค้าหรือเพื่อความบันเทิง (Holsanova, 2014, p. 331) เรียงความภาพถ่ายนั้นถือเป็นการสื่อสารเชิงพหุวิธีทางหนึ่ง กล่าวคือ เรียงความภาพถ่ายคือสื่อที่ประกอบไปด้วยภาพนิ่งจำนวนหลายภาพและตัวอักษรประกอบเข้าด้วยกันเพื่อเรียงร้อยเป็นหัวข้อเดียวกันหรือเพื่อบอกเล่าเรื่องราว ผู้รับสารสามารถตีความสารจากภาพถ่ายร่วมกับตัวอักษรที่ปรากฏร่วมด้วยได้ ทั้งนี้ด้วยสาระอันทรงคุณค่าเกี่ยวกับชีวิตและความตายที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รีและแนวคิดการสื่อสารเชิงพหุวิธีได้สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยศึกษาการสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่ายเพื่อสื่อสารเรื่องชีวิตและความตายจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี และสำรวจทัศนคติของผู้ชมต่อเรียงความภาพถ่ายจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่ายเพื่อสื่อสารเรื่องชีวิตและความตายจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี
2. เพื่อสำรวจทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อเรียงความภาพถ่ายจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี

ขอบเขตของการวิจัย

สร้างสรรค์เรียงความภาพถ่ายจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี โดยผู้วิจัยได้เลือกศึกษาจากวรรณกรรมต้นฉบับภาษาอังกฤษที่เขียนโดยมิตซ์ อัลบอม และฉบับแปลไทย โดย อมรรัตน์ โรเก้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางในการดัดแปลงและสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่ายเพื่อสื่อสารเรื่องชีวิตและความตายจากวรรณกรรม
2. ผู้ผลิตสื่อสร้างสรรค์ ศิลปิน สามารถนำแนวทาง ความรู้ที่ได้การสร้างสรรค์งานไปพัฒนางานประเภทอื่นต่อไปในอนาคต

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี

วรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รีเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับบันทึกเหตุการณ์ที่มิตซ์ อัลบอมซึ่งเป็นผู้เขียนวรรณกรรมเล่มนี้ ได้ใช้เวลาร่วมในบันปลายชีวิตของครุมอร์รี หลังจากได้รับการวินิจฉัยเป็นโรคกล้ามเนื้ออ่อนแรง ซึ่งมีตซ์ได้ใช้เวลาทุกวันอังคารในการไปเยี่ยมที่บ้านของครุมอร์รี โดยเปรียบเทียบการเยี่ยมเยียนในแต่ละครั้งเป็นการเข้าชั้นเรียนที่มีผู้สอนคือมอร์รี โดยพบกันทั้งหมด 14 วันอังคาร โดยในแต่ละวันอังคารนั้น

จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับชีวิตแตกต่างกันออกไปในแต่ละสัปดาห์ เช่น ครอบครัว อารมณ์ วัฒนธรรม และความตาย เป็นต้น ในแต่ละวันอังคารนั้นเอง ก็สอดแทรกสาระที่เกี่ยวข้องกับความตายอยู่ด้วย โดยการดำเนินเรื่องจะแบ่งออกเป็น บทต่าง ๆ โดยเขียนให้ผู้อ่านรู้สึกราวกับเป็นการเรียนการสอนจริง ๆ เช่น การเริ่มต้น ด้วยบทอธิบายหลักสูตร บทขอบเขตในการเรียนการสอน บทของแต่ละวันอังคาร ไปจนถึงบทวันจบการศึกษา ทั้งนี้วรรณกรรมเรื่องทิวส์เคสส์ทอมอร์ริ์ได้ถูกดัดแปลงจาก วรรณกรรมไปสู่สื่อรูปแบบอื่น ๆ แล้ว ได้แก่ ภาพยนตร์โทรทัศน์ ละครเวที และพอด แคสต์ (Albom, 1997)

2. แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องของชีวิตและความตาย

เมื่อความตายเป็นสัจธรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตของมนุษย์ในโลกนี้ทุกคน ไม่มีผู้ใดสามารถหลบหนีความจริงข้อนี้ไปได้ ความตายจึงเป็นสิ่งที่น่ากลัวสำหรับใครหลาย ๆ คน เพราะความตายนั้นสามารถนำความทุกข์มาสู่ผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่หรือผู้ที่อยู่ในช่วงระยะเวลาสุดท้ายของชีวิตได้ มนุษย์สามารถเกิดเวทนาและเกิดทุกข์ได้ในยามที่เจ็บป่วยหรืออยู่ในช่วงวัยสูงอายุ ดังนั้นการเรียนรู้ที่จะจัดการกับความตายนี้ได้จะทำให้ผู้นั้นมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดการกับความวิตกกังวลไปสู่อารมณ์ดีหรือการบรรเทาทุกข์จากเหตุนี้ได้ ในศาสนาพุทธเรียกสิ่งนี้ว่า “เจริญมรณสติหรือมรณานุสติ” หรือ “การระลึกถึงถึงความตายอยู่ทุกเมื่อ” เป็นสิ่งที่ทุกคนควรนำมาประพฤติปฏิบัติ การเจริญมรณสติสามารถปฏิบัติได้ด้วยการเจริญสติให้รู้ถึงความเป็นจริงของสภาวะธรรมและเหตุการณ์ต่าง ๆ มรณสตินั้นประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ 1. การระลึกถึงความจริงที่ว่าด้วยมนุษย์นั้นเกิดมาแล้วต้องตายอย่างแน่นอน และสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ได้ทุกโอกาส 2. การถามตนด้วยคำถาม อย่างเช่น เราพร้อมตายหรือยัง เราทบทวนสิ่งที่ควรทำแล้วหรือยัง เราทำความดีมาพอหรือยัง (ชาย โพธิสิตา, ม.ป.ป.) โดยมรณสติมีประโยชน์อยู่ด้วยกัน 3 ประการ ประการแรก ทำให้ผู้หนึ่งชวนชวายเป็นสิ่งที่มีกตัญญู ไม่ปล่อยเวลาให้

ผ่านเลยไป ไม่ประมาท ประการที่สอง มรณสติทำให้เกิดการปล่อยวางในสิ่งที่มักยึดติด เพราะสุดท้ายแล้วไม่ว่าใครก็ต้องจากสิ่งเหล่านั้นไปหมด ประการสุดท้าย มรณสติช่วยเตือนให้เห็นคุณค่าของสิ่งที่ตนมีอยู่ในปัจจุบัน ไม่ปล่อยให้ผ่านเลยไป โดยเปล่าประโยชน์ (พระไพศาล วิสาโล, ม.ป.ป.) ซึ่งในวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์ วิทมอร์รี สะท้อนให้เห็นถึงทัศนะหนึ่งทางศาสนาพุทธในชีวิตของครุมอร์รีซึ่งก็คือ การเจริญมรณสติ ในระยะเวลาที่มอร์รีป่วยด้วยโรคลำไส้เนื้ออ่อนแรง ซึ่งเป็นโรคร้ายแรงและรักษาไม่หาย มอร์รีจึงรู้ว่าตนจะตายในอีกไม่ช้า จึงได้มีการเตรียมตัวเพื่อพร้อมต่อการตายเสมอ

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่าเรื่อง สัมพันธบทและการดัดแปลงสื่อ

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเล่าเรื่อง ตามหลักของการเล่าเรื่องไม่ว่าจะเป็นสารแบบจินตคติหรือสื่อสารสนเทศคติ หรือมีสารเนื้อหาเรื่องราวแบบใด การประกอบสร้างความหมายในการเล่าเรื่องนั้นมักมีองค์ประกอบดังนี้ 1. ตัวละคร 2. โครงเรื่อง 3. แก่นเรื่อง 4. ช่วงเวลา สถานที่และฉาก 5. ความขัดแย้งหรือปมขัดแย้ง โดยมีวิธีการเล่าเรื่อง 2 ส่วนคือ การพัฒนาตัวเรื่องและตรรกะหรือจุดยืนของการเล่า การพัฒนาตัวเรื่องโดยทั่วไปแล้วมักแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1.การเริ่ม 2. การพัฒนาเหตุการณ์ 3. ขั้นภาวะวิกฤติ 4. ขั้นภาวะคลี่คลาย 5. ขั้นตอนยุติเรื่องราว ส่วนจุดยืนของการเล่าแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1. การเล่าแบบเป็นบุรุษที่หนึ่ง 2. การเล่าแบบเป็นบุรุษที่สาม 3. การเล่าแบบมุมมองที่เป็นกลาง 4. การเล่าแบบผู้รอบรู้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2553ก)

3.2 สัมพันธบท สัมพันธบทนั้นมีผู้ให้นิยามไว้ที่หลากหลาย อาจกล่าวสรุปได้ว่าคือกระบวนการอ้างอิงตัวบทอื่นเพื่อสร้างความหมายในตัวบทใหม่ ซึ่งไม่ได้เป็นกระบวนการที่เกิดจากผู้สร้างตัวบทเพียงอย่างเดียว แต่เกิดขึ้นในกระบวนการรับสารของผู้รับสารด้วย ด้วยเหตุนี้ ความรู้เดิมจากตัวบทที่นำมาอ้างอิงจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อผู้สร้างสารและผู้รับสารในการตีความหมายของตัวบทใหม่ (ขจิตขวัณ กิจวิสาละ,

2564) ทั้งนี้การศึกษาสัมพันธ์บทในงานวิจัยส่วนใหญ่สามารถทำได้เป็น 2 ประเด็น (กาญจนา แก้วเทพ, 2553ข; ขจิตขวัญ กิจวิสาละ, 2564) ได้แก่

1. ผลสืบเนื่องของสัมพันธ์บทในเชิงปริมาณ การวัดผลในเชิงปริมาณทำได้ด้วยการเปรียบเทียบกับบทต้นทางกับตัวบทที่สองว่ามีการตัดทอนหรือการเพิ่มเติมไปมาน้อยเพียงใด

2. ผลสืบเนื่องของสัมพันธ์บทในเชิงคุณภาพ เป็นรูปแบบในการศึกษาที่หลากหลายกว่าเชิงปริมาณ การวัดในเชิงคุณภาพนี้จะศึกษาเส้นทางการเชื่อมโยงระหว่างตัวบทต้นทางและตัวบทหลัง

3.3 การดัดแปลงสื่อ คือการดัดแปลงงานวรรณกรรมประเภทหนึ่งให้เป็นอีกประเภทหนึ่งมีหลายลักษณะ เช่น การดัดแปลงทั้งเรื่อง การดัดแปลงเพียงบางส่วนของเรื่อง การเขียนบทต่อจากเดิมจากเรื่องที่จบแล้ว (ราชบัณฑิตยสภา, 2561, น. 6, อ้างถึงใน นันธนัย ประสานนาม, 2562, น. 21)Hutcheon (2006) กล่าวว่า การดัดแปลงสื่อนั้นมีทัศนะ 3 ประการที่แตกต่างแต่ก็เกี่ยวเนื่องกัน ได้แก่ ประการที่ 1 การดัดแปลงในฐานะผลงานชิ้นหนึ่ง การดัดแปลงคือการเกิดการเคลื่อนย้ายสารของงานชิ้นหนึ่งหรือมากกว่านั้น อาจรวมไปถึงการเปลี่ยนสื่อที่เป็นเครื่องมือในการเล่าเรื่อง ประการที่ 2 การดัดแปลงในฐานะกระบวนการสร้างสรรค์ ในการทำการดัดแปลงนั้นย่อมเกี่ยวข้องกับการตีความและการสร้างสรรค์ใหม่ ซึ่งกระบวนการเช่นนี้บ้างถูกเรียกว่าการฉกฉวยหรือการดาร์งไว้ขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละคน การดาร์งไว้ซึ่งเนื้อหาของเรื่องราวเดิม สามารถเล่าสู่ผู้รับสารใหม่ด้วยความสร้างสรรค์ใหม่ได้ (Galloway, 2004 as cited in Hutcheon, 2006, p. 8) ประการที่ 3 การดัดแปลงในฐานะกระบวนการรับมาซึ่งสาร ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของสัมพันธ์บท ผู้รับสารจะรู้สึกได้ว่างานดัดแปลงนี้ได้รับอิทธิพลมาจากผลงานชิ้นอื่น ซึ่งจะเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละคน

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสัญญา และเรียงความภาพถ่าย

4.1 สัญญา นักสัญญาวิทยาโดยส่วนใหญ่มองว่าตัวบทหนึ่งนั้นมีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมายเสมอ อีกทั้งยังมีความหลากหลาย นอกจากนี้วัฒนธรรมก็ส่งผลต่อการสร้างความหมาย ทำให้สัญญาหนึ่งสามารถสร้างความหมายได้ไปเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นในการตีความการสื่อสารใด ๆ จึงไม่มีความชัดเจนหรือแน่นอน กล่าวคือเป็นตัวบทแบบปลายเปิด ผู้รับสารจึงสามารถตีความได้อย่างเสรี ดังนั้นผู้สร้างสารจึงต้องพยายามบอกใบ้กรอบในการตีความลงไปในสารด้วย ซึ่งอุมแบร์โต เอโก (1977, อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2557) ได้เสนอแนวทางการวิเคราะห์สัญญาโดยมีบริบทของวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยประกอบไปด้วย 1. ตัวสัญญา 2. ตัวหมายถึง 3. กรอบวัฒนธรรม ต่อมาฮอลล์ (2542, อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2557) ได้พัฒนาแนวคิดนี้เพิ่มเติมเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ตัวบทและบริบท ซึ่งให้ความสำคัญกับผู้สร้างความหมายอย่างผู้ส่งสารและผู้รับสารอย่างเท่ากันเนื่องจากการสร้างความหมายนั้นเกิดขึ้นจากทั้งสองฝ่าย โดยเสนอแนวคิดการกระจายความหมายแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ 1. ช่วงเตรียมการเพื่อการผลิตสื่อหรือขั้นตอนการใส่รหัส 2. ช่วงการผลิตสื่อ 3. ช่วงการถอดรหัส

4.2 เรียงความภาพถ่าย คือการผสมผสานระหว่างภาพถ่ายกับข้อความ เพื่อสื่อความหมายหรือความรู้สึกบางอย่าง โดยที่ข้อความนั้นจะเป็นข้อความสั้น ๆ อย่างคำอธิบายภาพหรือเป็นข้อความที่ยาวเป็นบทความก็ได้ ทั้งสององค์ประกอบต้องมีความสำคัญเท่า ๆ กันเพื่อที่จะสื่อความหมายของทั้งเรียงความภาพถ่ายได้ (Newbury, 2011, as cited in Rose, 2016) ความสัมพันธ์ระหว่างภาพถ่ายและข้อความเป็นสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึง เพราะสามารถสื่อความหมายที่ต่างกันได้ ทั้งสององค์ประกอบอาจทำหน้าที่เดียวกัน เช่น ก่อให้เกิดความรู้สึกหรือใจความเดียวกัน กรณีนี้มักทำได้โดยใช้คำอธิบายภาพทั้งหมด บางกรณีภาพถ่ายทำหน้าที่เพื่อเป็นตัวสนับสนุนใจความหลักจากข้อความ โดยที่ข้อความกับภาพถ่ายไม่ได้มีความสัมพันธ์

แบบสื่อถึงกันและกันอย่างชัดเจน นอกจากนี้ภาพถ่ายกับข้อความสามารถทำหน้าที่ตรงกันข้ามกันได้ เช่น ภาพถ่ายแสดงให้เห็นถึงบางอย่างที่มากกว่าสิ่งที่ข้อความบอกได้หรือในทางกลับกัน ข้อความสามารถชี้ให้เห็นบางสิ่งที่มากกว่าภาพถ่ายจะสื่อสารออกมาได้ (Rose, 2016) โดยองค์ประกอบการเล่าเรื่องของเรียงความภาพถ่ายในแนวคิดของ Freeman (2012) มีชื่อว่า 3+1 (สามบวกหนึ่ง) ซึ่งประกอบไปด้วย 1. ภาพเปิด เป็นภาพที่สำคัญเนื่องจากเป็นภาพที่ต้องทำหน้าที่ดึงดูดความสนใจจากผู้ชมให้เข้ามาชมภาพถ่ายต่อไป 2. ภาพส่วนเนื้อความ เป็นส่วนที่ไม่จำกัดจำนวนภาพ แต่ต้องเหมาะสมกับเนื้อหาที่จะสื่อเพื่อรักษาความสนใจของผู้ชมไว้ 3. ภาพปิด เป็นภาพที่จะทำให้เรียงความภาพถ่ายนั้นสื่อสารออกไปได้อย่างสำเร็จ 4. ภาพหลัก ซึ่งเทียบได้กับภาวะวิกฤตในตรรกะการเล่าเรื่อง เป็นภาพที่มีอิทธิพลที่สุดในบรรดาภาพทั้งหมด ในหนึ่งชุดเรียงความภาพถ่ายสามารถมีได้มากกว่า 1 ภาพ นอกจากองค์ประกอบการเล่าเรื่องแล้ว เรียงความภาพถ่ายยังประกอบไปด้วยการสร้างจังหวะและการเว้นจังหวะของการเรียบเรียงภาพถ่าย

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสร้างสรรค์แบบพหุวิธี มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่ายเพื่อสื่อสารเรื่องชีวิตและความตายจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี และเพื่อสำรวจทัศนคติของผู้ชมที่มีต่องานสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่ายจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี มีวิธีการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนก่อนการสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่าย ศึกษาและวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี โดยวิเคราะห์หัวข้อด้านการเล่าเรื่อง เพื่อนำไปสู่การออกแบบภาพถ่ายสำหรับการสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่าย

2. ขั้นตอนการสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่าย การออกแบบโครงสร้างการเล่าเรื่องด้วยภาพและคำบรรยายภาพแบบเรียงความภาพถ่าย การสร้างสรรค์ผลงานโดยการถ่ายภาพ ตกแต่งภาพและจัดหน้ารูปภาพกับคำบรรยายภาพตามที่ออกแบบโดยใช้โปรแกรม Adobe Lightroom Classic และ Adobe Photoshop ในการตกแต่งภาพ และใช้โปรแกรม Adobe Illustrator และ Adobe InDesign ในการจัดทำรูปเล่มเรียงความภาพถ่าย และตรวจสอบผลงานโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านภาพถ่าย ด้านการเล่าเรื่องและสุนทรียะ และด้านชีวิตและความตาย

3. ขั้นตอนหลังการสร้างสรรค์ เผยแพร่ผลงานที่พัฒนาสมบูรณ์แล้วลงบนเว็บไซต์ www.issuu.com ประเมินผลงานโดยเผยแพร่ผลงานออนไลน์ และเก็บรวบรวมและจัดระเบียบข้อมูลด้วยการจัดการสนทนากลุ่มกับผู้ชม 2 กลุ่ม และแบบสอบถามสำหรับกลุ่มผู้ชมทั่วไป และประมวลผลที่ได้จากการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ การจัดสนทนากลุ่มและการตอบแบบสอบถามเพื่อใช้อภิปรายและสรุปผลการวิจัยเชิงพรรณนา

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

1. เอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ วรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์ทิมอร์รีต้นฉบับภาษาอังกฤษ โดย มิตซ์ อัลบอมและฉบับแปลไทย โดย อมรรัตน์ โรเก้ เอกสารเกี่ยวกับแนวคิดที่เกี่ยวข้อง
2. การสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่ายเพื่อสื่อสารเรื่องชีวิตและความตายจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์ทิมอร์รี
3. ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ ข้อมูลจากการทำสนทนากลุ่ม และแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. วรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี่ต้นฉบับภาษาอังกฤษ โดย มิตซ์ อัลบอม และฉบับแปลไทย โดย อมรรัตน์ โรเก้
2. แบบบันทึกกระบวนการสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่ายเพื่อสื่อสารเรื่องชีวิตและความตายจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี่
3. การทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือด้วยการสัมภาษณ์และแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ
4. การจัดสนทนากลุ่มเพื่อสำรวจทัศนคติของของกลุ่มตัวอย่างต่อผลงานสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่ายจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี่
5. แบบสอบถาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม โดยเลือกด้วยวิธีแบบเฉพาะเจาะจง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ที่เคยอ่านและไม่เคยอ่านวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี่จำนวนกลุ่มละ 8 คน รวมเป็น 16 คน 2. กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามจำนวน 54 คน จากการเผยแพร่ผลงานในกลุ่มผู้ชื่นชอบการอ่านหนังสือและผู้ชมทั่วไปบนสื่อสังคมออนไลน์

การประเมินความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในวิจัยนี้ใช้วิธีแบบตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านภาพถ่าย คุณโศภิตรัตน์ ม่วงคำ ศิลปินภาพถ่าย เจ้าของเพจ ผู้หญิง ถือก๊อ้ง
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการเล่าเรื่องและสุนทรียะ คุณกรบงกช บุญยืนยงสกุล เจ้าของเพจ KORN a LOT หนังสือ การเดินทาง และความรู้จัก
3. ผู้เชี่ยวชาญ

ด้านชีวิตและความตาย ผศ. ดร. สุปรีย์ส กาญจนพิศศาล นักวิจัยและนักวิชาการ
อิสระ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่ากระบวนการสร้างสรรค์นั้นประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นตอนก่อนการสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่าย 2. ขั้นตอนการสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่าย 3. ขั้นตอนหลังการสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนก่อนการสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่าย

ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์ริฉบับภาษาอังกฤษและฉบับแปลไทยเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหา แนวคิดเรื่องชีวิตและความตาย และโครงสร้างของวรรณกรรมฯ พร้อมศึกษางานดัดแปลงในสื่ออื่นที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาแล้วเพื่อศึกษาแนวทางการดัดแปลง จุดร่วมของแต่ละผลงาน โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิจัยเพื่อสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่ายจากวรรณกรรมฯ จากการศึกษาพบว่าวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์ริมีองค์ประกอบของการเล่าเรื่องโดยสรุปดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงองค์ประกอบของการเล่าเรื่องของวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์ริ

ตัวละคร	ตัวละครหลัก
	1. มิตซ์ อัลบอม ผู้ดำเนินเรื่อง 2. มอร์รี ขวอดซ์ ครูคนโปรดของมิตซ์สมัยเรียนปริญญาตรี
โครงเรื่อง	วิธีการดำเนินเรื่องมีลักษณะเป็นโครงเรื่องเชิงเดี่ยว โครงเรื่องหลักคือ การเรียนการสอนครั้งสุดท้ายของมิตซ์และมอร์รีในชื่อวิชา ความหมายแห่งชีวิต ที่บ้านของมอร์รีทุกวันอังคาร สอนเรื่องราวต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิดเรื่องชีวิตและความตาย โดยในแต่ละอังคาร จะสอนวิชาชีวิตที่แตกต่างกันออกไป เช่น ความรัก ครอบครัว ความตาย เป็นต้น

แก่นเรื่อง	ในการดำเนินเรื่องนั้นมีแก่นความคิดหลักที่แบ่งได้เป็น 2 แก่น ได้แก่ 1. การยอมรับและการปล่อยวาง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดในวรรณกรรมนั้นแสดงให้เห็นถึงการค่อย ๆ เรียนรู้ที่จะยอมรับและปล่อยวางของตัวละคร ผ่านการเปลี่ยนแปลงของชีวิตไปจนถึงภาวะใกล้ตาย 2. ความรักและความสัมพันธ์ พบความรักและความสัมพันธ์หลายรูปแบบ เช่น ความรักและความสัมพันธ์ระหว่างครูและลูกศิษย์ สามีและภรรยา พ่อแม่และลูก เป็นต้น
ช่วงเวลา สถานที่และฉาก	ฉากหลักของเรื่องดำเนินที่บ้านของมอร์รีในย่านชานเมืองที่เงียบสงบในเมืองบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกาใน ค.ศ. 1995
ความขัดแย้งหรือ ปมขัดแย้ง	พบความขัดแย้งอยู่ 3 ประเภท ดังนี้ 1. ความขัดแย้งภายในจิตใจ ซึ่งเกิดขึ้นภายในตัวเองของตัวละคร เช่น การที่มิตซ์ผิติดสัญญาต่อมอร์รีเรื่องการติดต่อกันหลังมิตซ์เรียนจบ มิตซ์จึงเกิดความสับสนว่าตนนั้นเป็นนักเรียนที่ต้อยต่ำที่มอร์รีเคยพูดจริงหรือไม่ 2. ความขัดแย้งระหว่างคนกับคน เป็นเรื่องระหว่างมิตซ์กับปีเตอร์ผู้เป็นน้องชาย ซึ่งปีเตอร์นั้นปฏิเสธความช่วยเหลือและการติดต่อจากครอบครัวมาโดยตลอดหลังจากที่ไปรักษาอาการป่วยที่ต่างประเทศ 3. ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับพลังภายนอกหรือธรรมชาติ ซึ่งคือความตายของมอร์รีที่ล้มป่วยลงด้วยโรคที่ไม่สามารถรักษาหายได้ จึงหนีความตายไม่พ้นในที่สุด
ตรรกะภายใน ของเรื่องเล่า	เรื่องดำเนินด้วยการเล่าแบบบุรุษที่หนึ่งเป็นหลักโดยมิตซ์ โดยการพัฒนาตัวเรื่องแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การเริ่มเรื่อง เริ่มต้นดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านด้วยการพูดภาพรวมถึงชั้นเรียนและหลักสูตรที่กำลังเกิดขึ้นหลักจากนี้ โดยแนะนำตัวละครสำคัญอย่างมอร์รี หลังจากนั้นได้กล่าวถึงการเหตุการณ์ที่นำไปสู่การตรวจพบกับโรคร้ายของมอร์รี 2. การพัฒนาเหตุการณ์ หลังจากมิตซ์และมอร์รีกลับมาพบกันอีกครั้ง ได้เริ่มต้นการเรียนการสอนวิชาความหมายแห่งชีวิตตามที่ทั้งสองได้ตกลงกันไว้ 3. ขั้นภาวะวิกฤติ เป็นช่วงเวลาที่มอร์รีนั้นอาการทรุดเข้าขั้นวิกฤติแล้ว ภรรยาของมอร์รีจึงเรียกมิตซ์ให้มาพบ และนี่เป็นครั้งสุดท้ายที่ทั้งสองได้พูดคุยและกล่าวคำอำลา 4. ขั้นภาวะคลี่คลาย เป็นช่วงที่อาการของมอร์รีเข้าขั้นโคม่าและเสียชีวิตในไม่กี่วันถัดมา 5. ขั้นตอนยุติเรื่องราว หลังจากที่ได้พบกับมอร์รีในทุกวันอังคารที่ผ่านมา มิตซ์ได้เรียนรู้ความหมายของชีวิตในด้านต่าง ๆ มิตซ์จึงเลือกใช้ชีวิตให้มีความหมายมากกว่าเดิม

ทั้งนี้งานดัดแปลงจาวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี่ในสื่อรูปแบบอื่นที่ผ่านมา ด้านการเล่าเรื่องในฉบับภาพยนตร์และละครเวทีนั้นมีการดำเนินเรื่องหลักเป็นการสนทนาระหว่างตัวละครหลักทั้งสอง เช่นเดียวกับในวรรณกรรม ส่วนการดัดแปลงเป็นพอดแคสต์นั้นมีความแตกต่างออกไป กล่าวคือ ไม่ได้มีการเล่าเรื่องราวในชีวิตของมิตซ์และมอร์รี่เช่นเดียวกับในวรรณกรรม แต่เป็นการดำเนินรายการโดยใช้วรรณกรรมเป็นแรงบันดาลใจ โดยดำเนินรายการทุกวันอังคารเพื่อพูดคุยเรื่องเกี่ยวกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิต โดยสรุป การดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี่ที่กล่าวมาข้างต้นนั้นมีจุดร่วมกันที่เด่นชัด คือ การพบปะและการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทุกวันอังคารของตัวละครหลักทั้งสอง และแง่คิดในชีวิตต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่าย

จากการศึกษาในขั้นตอนก่อนการสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่าย พบว่าวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี่มีโครงเรื่องหลักที่เด่นมากคือ การเรียนการสอนครั้งสุดท้ายของมิตซ์และครุ่มมอร์รี่ ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่ายโดยดัดแปลงแบบใช้โครงสร้างการเล่าเรื่องเดิมของวรรณกรรม ละเว้นเนื้อหาบางส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับแนวคิดชีวิตและความตาย ใช้ความเหมาะสมของสถานการณ์หรือวัฒนธรรมในการเล่าเรื่องโดยการใช้กลอนสุภาพบรรยายแทนบทร้อยแก้ว และสร้างสรรค์ออกมาเป็นเรียงความภาพถ่าย โดยสรุปขั้นตอนการสร้างสรรค์นี้ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. คัดเลือกบทที่แสดงถึงแนวคิดเกี่ยวกับชีวิตและความตายและสรุปค่าความสำคัญจาวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี่ฉบับภาษาไทยเพื่อสร้างสรรค์บทกลอนสุภาพ และการดัดแปลงตัวละคร

วรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี่ประกอบไปด้วยทั้งหมด 27 บท โดยแบ่งบทบรรยายคล้ายกับใบประมวลาวิชา จำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1. บทการเรียนการสอนในวันอังคารจำนวน 14 บท และ 2. บทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ชั้นเรียนใน

วันอังคาร จำนวน 13 บท การสร้างสรรค์ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาเพื่อนำมาดัดแปลงทั้งหมด 12 บท ได้แก่ 1. หลักสูตร 2. ประมวลรายวิชา 3. อังคารแรก: เราคุยกันเรื่องโลก 4. อังคารที่สอง: เราคุยกันเกี่ยวกับความรู้สึกเสียใจในตนเอง 5. อังคารที่สี่: เราคุยกันเรื่องความตาย 6. อังคารที่ห้า: เราคุยกันเรื่องครอบครัว 7. อังคารที่หก: เราคุยกันเรื่องความรู้สึก 8. อังคารที่เจ็ด: เราคุยกันเรื่องการกลัวความแก่ชรา 9. อังคารที่แปด: เราคุยกันเรื่องเงิน 10. อังคารที่สิบเอ็ด: เราคุยกันเรื่องวัฒนธรรม 11. อังคารที่สิบสอง: เราคุยกันเรื่องการให้อภัย 12. จบการศึกษา เนื่องจากเป็นบทที่แสดงให้เห็นถึงการดำเนินเรื่องและบทเรียนชีวิตจากครุฑมอริเกี่ยวกับเรื่องชีวิตและความตายในแง่มุมต่าง ๆ ผ่านบทสนทนาของตัวละครหลักทั้งสองในแต่ละบท และได้สรุปคำสำคัญที่ปรากฏในแต่ละบทเพื่อเป็นแนวทางในการดัดแปลงเนื้อหาเป็นกลอนขั้นตอนการดัดแปลงจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์ทอมอริเป็นกลอนสุภาพสามารถสรุปได้ดังนี้

1. อ่านและทำความเข้าใจเนื้อหาของวรรณกรรมฯ ในบทที่ได้คัดเลือกไว้จากทั้งต้นฉบับภาษาอังกฤษและฉบับแปลภาษาไทย เพื่อทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระจากวรรณกรรมฯ ให้ได้มากที่สุดเนื่องจากต้องนำไปดัดแปลงเป็นกลอนสุภาพที่มีจำนวนคำที่จำกัด ซึ่งไม่สามารถเขียนอธิบายพรรณนาได้มากเท่ากับบรรยายแบบร้อยแก้ว การทำความเข้าใจในเนื้อหาจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

2. ค้นหาและคัดเลือกคำสำคัญจากวรรณกรรมฯ แต่ละบทที่คัดเลือกไว้โดยใช้วรรณกรรมฉบับแปลภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการค้นหา

3. นำคำสำคัญในแต่ละบทของวรรณกรรมมาเป็นแนวทางในการแต่งเป็นกลอนสุภาพตามฉันทลักษณ์เพื่อบรรยายภาพถ่ายได้ทั้งหมด 22 บทกลอนแบ่งบรรยายภาพถ่ายเป็นช่วงละ 2 บทกลอน โดยสามารถดัดแปลงเป็นกลอนสุภาพได้ดังตัวอย่างดังต่อไปนี้

ชื่อวิชาความหมายแห่งชีวิต	ครูสอนศิษย์ในยามใกล้ลาจาก
อุปกรณ์การเรียนมีไม่มาก	เพียงแค่ปากกับหูและหัวใจ
สนทนาพบปะทุกองค์การ	ศิษย์อาจารย์จนสิ้นอายุขัย
ถกชีวาอวลด้วยฤทัย	แม้อาลัยจากลาในวันจบบฯ

ด้านการดัดแปลงตัวละคร พบว่าจุดรวมของงานดัดแปลงก่อนหน้าคือ ความสัมพันธ์ของตัวละครหลักและบทเรียนชีวิตต่าง ๆ การดัดแปลงตัวละครในงานวิจัยนี้จึงเลือกนำเสนอตัวละครเพียง 2 ตัวนี้ โดยดัดแปลงเหลือเพียงความสัมพันธ์ของครูกับลูกศิษย์ และออกแบบให้ตัวละครนั้นไม่ระบุอัตลักษณ์ใด ๆ นอกจากความสัมพันธ์ที่ทั้งสองมีต่อกันด้วยการใช้ผ้าสีขาวคลุมใบหน้าของตัวละคร เพื่อให้ข้อสรุปในการตีความกับผู้ชม



ภาพที่ 1 ตัวละครครู (ซ้าย) ตัวละครศิษย์ (ขวา)

2. การสร้างฉาก ผู้วิจัยออกแบบสร้างสรรค์ฉากเพื่อเป็นสัญลักษณ์ให้กับภาพถ่าย โดยใช้สรุปคำสำคัญและกลอนที่ได้ดำเนินการในขั้นตอนก่อนหน้าในออกแบบและคัดเลือกภาพและวิดีโอสต็อก เพื่อใช้ฉายจากเครื่องโปรเจคเตอร์ลงบนตัวละคร และฉากหลังถ่ายภาพ โดยภาพที่ใช้ในการสร้างฉากนั้นมีทั้งภาพถ่าย ภาพ

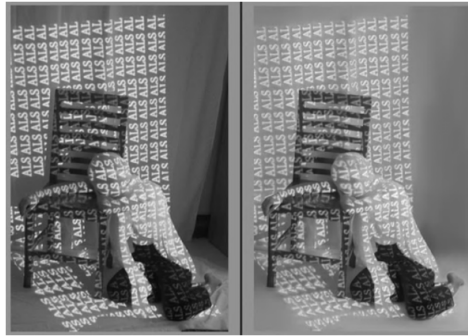
กราฟิก และวิดีโอภาพถ่ายที่สอดคล้องกับบทบรรยาย รวม 20 ภาพ/วิดีโอ สำหรับการถ่ายทำ 25 ฉาก

3. การถ่ายภาพและการตกแต่งแก้ไขภาพ การถ่ายภาพในงานสร้างสรรค์นี้ ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการฉายภาพจากโปรเจคเตอร์เพื่อสร้างฉาก จึงต้องถ่ายภาพในอาคาร ในพื้นที่ที่มีแสงน้อย การถ่ายภาพจึงเลือกใช้กล้องดิจิทัล DSLR เพื่อบันทึกภาพแบบดิจิทัล เพื่อความสะดวกในการแก้ไขตกแต่งภาพที่เกิดจากข้อจำกัดของการถ่ายภาพในพื้นที่แสงน้อย โดยดำเนินการถ่ายภาพตามสคริปต์ถ่ายรูปแบบที่ได้จัดทำหลังการออกแบบฉาก โดยมีขั้นตอนในการสร้างสรรค์ภาพถ่ายดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นตอนการเตรียมพร้อมให้กับตัวแบบและการฉายภาพประกอบฉาก โดยการอธิบายเรื่องราว คำสำคัญของแต่ละช่วงของบทกลอนที่สร้างสรรค์ไว้ ออกแบบการจัดท่าทางของร่างกาย และจัดเตรียมอุปกรณ์ฉายภาพ ได้แก่ โปรเจคเตอร์ คอมพิวเตอร์ และไฟล์ภาพฉากที่ออกแบบไว้

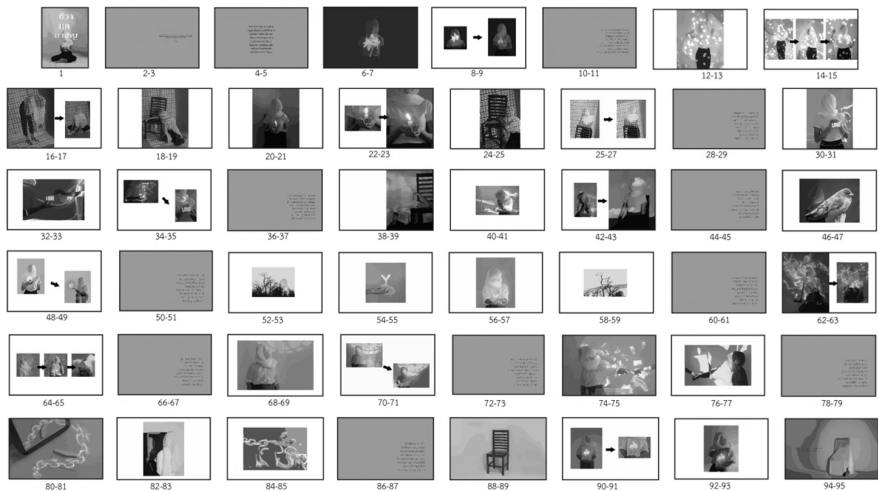
3.2 ขั้นตอนการถ่ายภาพ ถ่ายภาพโดยใช้กล้องดิจิทัล DSLR โดยบันทึกภาพด้วยไฟล์ชนิด Raw เพื่อเก็บรายละเอียดของภาพให้สมบูรณ์ที่สุดเนื่องจากถ่ายภาพในที่แสงน้อย ถ่ายทำภายในอาคารด้วยห้องที่มีมืดทึบ โดยถ่ายภาพในแต่ละฉากไว้จำนวนมากเพื่อที่จะได้มีตัวเลือกของภาพที่สามารถเลือกใช้งานได้ต่อไป

3.3 ขั้นตอนคัดเลือกภาพและตกแต่งด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยเลือกภาพถ่ายที่เหมาะสมต่อการประกอบกลอนสุภาพในแต่ละช่วงได้ทั้งหมด 50 ภาพ จากนั้นนำภาพเข้าตกแต่งแก้ไขด้วยโปรแกรม Adobe Lightroom Classic และ Adobe Photoshop เพื่อแก้ไขสัญญาณรบกวนในภาพที่เกิดจากการถ่ายภาพในพื้นที่แสงน้อย แก้ไขสีของภาพ และตกแต่งแก้ไขจุดที่เป็นปัญหาของภาพ



ภาพที่ 2 ภาพก่อนและหลังการแก้ไขตกแต่งภาพด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

4. ขั้นตอนการจัดทำรูปเล่มเรียงความภาพถ่าย เรียงร้อยภาพและกลอนเข้าด้วยกันเพื่อสร้างสรรค์เป็นเรียงความภาพถ่ายด้วยโปรแกรม Adobe Illustrator และ Adobe InDesign ผู้วิจัยออกแบบรูปแบบของเล่มเรียงความภาพถ่ายให้มีความอ่านง่าย เป็นสัดส่วนชัดเจน โดยจัดเรียงภาพให้แตกต่างกันออกไปในแต่ละช่วง เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมไว้ตลอดจนจบเล่ม ด้วยแนวคิดการเล่าเรื่องของเรียงความภาพถ่ายแบบสามบทหนึ่ง คือมีภาพเปิด ภาพส่วนเนื้อหา และภาพปิด โดยสร้างสรรค์ได้ทั้งหมดรวมแล้ว 95 หน้า ดังแผนภูมิที่ 1 ดังต่อไปนี้



แผนภูมิที่ 1 โครงสร้างและการทำงานของโครงสร้างเรียงความภาพถ่าย

5. การตรวจสอบผลงานเรียงความภาพถ่ายโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ สัมภาษณ์และใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 3 ด้าน ๆ ละ 1 ท่าน ได้แก่ ด้านการถ่ายภาพ ด้านการเล่าเรื่องและสุนทรียะ และด้านชีวิตและความตาย โดยรวมจากความคิดเห็นของทั้ง 3 ท่าน เทคนิคการถ่ายภาพ ฉากหรือสัญลักษณ์ที่ใช้นั้นสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการสื่อเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องชีวิตและความตาย รูปแบบบทบรรยายแบบกลอนเหมาะสมกับบริบทวัฒนธรรมไทย บางจุดที่มีข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาผลงานคือการเลือกใช้สัญลักษณ์ ถึงแม้จะสอดคล้องและสื่อสารได้ตามที่ตั้งใจ แต่ก็มีบางจุดตรงไปตรงมา คาดเคาได้ การออกแบบสัญลักษณ์ให้ซับซ้อนและมีความเป็นไทยยิ่งขึ้นจึงอาจทำให้ผลงานมีความน่าสนใจมากขึ้น และการเผยแพร่ผลงานในรูปแบบสถานที่จริงเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้สร้างสรรค์ผลงานและผู้ชม

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนหลังการสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่าย

กลุ่มผู้ชมในการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มการสนทนากลุ่ม จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มผู้ที่เคยอ่านและไม่เคยอ่านวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี จำนวนกลุ่มละ 8 คน 2. กลุ่มผู้ชมทั่วไปด้วยการตอบแบบสอบถาม จำนวน 54 คน

1. ทักษะคติของผู้ชมจากการสนทนากลุ่ม

การสรุปผลจากการสนทนากลุ่มของผู้ชม สามารถสรุปข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. ทักษะคติต่อเรียงความภาพถ่ายดัดแปลงจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี ผู้ชมกลุ่มที่เคยอ่านวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี ด้านความเชื่อมโยงของเรียงความภาพถ่ายที่ดัดแปลงมากับต้นฉบับวรรณกรรมฯ สามารถรับรู้และตระหนักถึงได้ว่าเป็นผลงานที่ได้แก่งคิดมาจากวรรณกรรมฯ ทั้งนี้ความทรงจำของผู้ชมที่มีต่อวรรณกรรมฯ ก็อาจมีผลต่อความสามารถในการรับรู้และตระหนักถึง ผู้ชมบางคนสามารถรับรู้ได้ตั้งแต่ต้น บางคนนึกออกในตอนท้ายของการรับชม ด้านการทำงานร่วมกันของภาพถ่ายและกลอน ผู้ชมทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่าภาพและกลอนทำงานแบบส่งเสริมกัน ผู้ชมบางคนในกลุ่มที่ไม่เคยอ่านวรรณกรรมฯ ส่วนใหญ่มองว่าการใช้กลอนบรรยายแทนบทร้อยแก้วนั้นมีความกระชับ สละสลวย แต่ผู้ชมบางคนเมื่ออ่านทั้งกลอนและภาพแล้วยังมีบางจุดที่ยังไม่เข้าใจสาร ด้านการดัดแปลงตัวละคร ผู้ชมทั้ง 2 กลุ่มเห็นพ้องกันว่าเป็นการไม่จำกัดกรอบในการตีความ แต่ก็มีความน่ากลัวอยู่บ้างเนื่องจากผู้ชมบางคนนึกถึงศพที่ถูกคลุมผ้าขาว มีผู้ชมในกลุ่มที่ไม่เคยอ่านวรรณกรรมฯ บางคนให้แก่งคิดว่า การแต่งกายตัวละครเช่นนี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือสามารถตีความได้อย่างอิสระ ส่วนข้อเสียคืออาจทำให้ตีความได้ไม่ตรงกับที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการจะสื่อ ด้านการจัดวางภาพและออกแบบรูปเล่ม ผู้ชมทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นไปในเชิงเดียวกันว่าเป็นการออกแบบที่เป็นระเบียบ อ่านง่าย น่าสนใจ แต่การวางจำนวนภาพในแต่ละช่วงที่มีจำนวนไม่เท่ากันอาจทำให้ผู้ชมตีความได้มากน้อยต่างกัน

ด้านการเลือกภาพหลัก ผู้ชมกลุ่มที่เคยอ่านวรรณกรรมฯ แสดงความคิดเห็นคล้ายกันว่า ภาพนั้นเหมาะสมที่จะเป็นภาพหลัก สื่อสารได้ดี มีอิทธิพลต่อผู้ชม ด้านความน่าสนใจและความดึงดูดของหน้าปก ผู้ชมกลุ่มที่เคยอ่านวรรณกรรมฯ คิดเห็นไปในทางเดียวกันว่า ภาพปกมีความเหมาะสมที่จะทำหน้าที่เป็นหน้าปกและภาพเปิดของเรียงความภาพถ่าย

2. ประสพการณ์การชมเรียงความภาพถ่ายและการรับรู้แนวคิดเรื่องชีวิตและความตายที่ดัดแปลงจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี ผู้ชมทั้ง 2 กลุ่มมีประสพการณ์การชมที่ค่อนข้างแตกต่างกัน เนื่องจากผู้ชมกลุ่มที่เคยอ่านวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รีมีความรู้เดิมเกี่ยวกับวรรณกรรมฯ จึงทำให้ประสพการณ์การอ่านมีความลื่นไหลและตีความสารได้ง่ายกว่า ด้านการรับรู้แนวคิดเรื่องชีวิตและความตาย ถึงแม้ความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมฯ ของทั้ง 2 กลุ่มจะแตกต่างกัน แต่มีหลายส่วนที่ตีความคล้ายกัน ทั้งนี้ผู้ชมกลุ่มที่ไม่เคยอ่านวรรณกรรมฯ หลังจากชมผลงานมีบางส่วนมีความสนใจอยากอ่านต้นฉบับวรรณกรรมเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาเพิ่มเติม

2. ทักษะคติของผู้ชมจากแบบสอบถาม

ผลจากการสำรวจทัศนคติของผู้ชมจากแบบสอบถาม มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 54 คน คิดเป็นร้อยละ 100 การสรุปข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. ข้อมูลทั่วไป พบว่าผู้ชมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 79.6 มีช่วงอายุช่วงที่มากที่สุดคือ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.0 ส่วนมากมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 72.2 ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจเป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 33.3 ด้านประสพการณ์การอ่านวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี ส่วนใหญ่ไม่เคยอ่านมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 77.8 ผู้ชมที่ตอบแบบสอบถามทุกคนยังไม่เคยชมผลงานดัดแปลงในสื่อของวรรณกรรมฯ มาก่อน คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนใหญ่หลังชมผลงานเรียงความภาพถ่ายจากวรรณกรรมฯ แล้วมีความสนใจอยากอ่านต้นฉบับวรรณกรรมฯ คิดเป็นร้อยละ 91.7 และ 90.5 สำหรับกลุ่มผู้ชมที่เคยอ่านวรรณกรรมฯ และกลุ่มผู้ชมที่ไม่เคยอ่านวรรณกรรมฯ ตามลำดับ

2. ทักษะคติของผู้ชมที่มีต่อเรียงความภาพถ่ายจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี โดยสรุปแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ที่เคยและไม่เคยอ่านวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี

กลุ่มผู้ที่เคยอ่านวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี พบว่าองค์ประกอบที่ผู้ชมชื่นชอบมากที่สุดคือ ภาพถ่าย ผู้ชมทุกคนมีความเห็นว่าการทำงานร่วมกันของภาพถ่ายและกลอนนั้นส่งเสริมกัน ด้านการสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่าย เกณฑ์การประเมินในแต่ละองค์ประกอบย่อยส่วนใหญ่คือ มาก มีองค์ประกอบย่อย 1 ข้อที่เกณฑ์ประเมินได้ มากที่สุด คือระดับความพึงพอใจต่อการใช้กลอนบรรยายแทนบทร้อยแก้ว ด้านการรับรู้แนวคิดเรื่องชีวิตและความตายที่ดัดแปลงจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี เกณฑ์การประเมินในแต่ละองค์ประกอบย่อยส่วนใหญ่คือ มาก มีองค์ประกอบย่อย 1 ข้อที่เกณฑ์ประเมินได้ ปานกลาง คือระดับความเข้าใจเนื้อหาของเรียงความภาพถ่ายหากไม่มีบทบรรยาย ด้านการเผยแพร่เรียงความภาพถ่าย เกณฑ์การประเมินทุกองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับ มากที่สุด ด้านคุณค่าของเรียงความภาพถ่ายต่อต้านฉบับวรรณกรรมฯ ผู้ชมทุกคนมีความเห็น ว่า ส่งเสริม

กลุ่มผู้ที่ไม่เคยอ่านวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี พบว่าองค์ประกอบที่ผู้ชมชื่นชอบมากที่สุดคือ ภาพถ่ายเช่นเดียวกับกลุ่มแรก ผู้ชมส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการทำงานร่วมกันของภาพถ่ายและกลอนนั้นส่งเสริมกัน ด้านการสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่าย เกณฑ์การประเมินทุกองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับ มาก ด้านการรับรู้แนวคิดเรื่องชีวิตและความตายที่ดัดแปลงจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี เกณฑ์การประเมินในแต่ละองค์ประกอบย่อยส่วนใหญ่คือ มาก มีองค์ประกอบย่อย 1 ข้อที่เกณฑ์ประเมินได้ปานกลาง คือระดับความเข้าใจเนื้อหาของเรียงความภาพถ่ายหากไม่มีบทบรรยาย ด้านการเผยแพร่เรียงความภาพถ่าย เกณฑ์การประเมินทุกองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับ มาก ด้านคุณค่าของเรียงความภาพถ่ายต่อต้านฉบับวรรณกรรมฯ ผู้ชมส่วนใหญ่มีความเห็น ว่า ส่งเสริม

อภิปรายผลการวิจัย

ลิขสิทธิ์ สัมพันธบทและการดัดแปลง

การสร้างสรรค้งานที่เป็นตัวบทหลังจากตัวบทต้นทางย่อมหลีกเลี่ยงประเด็นเรื่องลิขสิทธิ์ไปไม่ได้ ลิขสิทธิ์เป็นสิ่งแรก ๆ ที่ผู้สร้างสรรค์ควรคำนึงถึงก่อนที่จะลงมือสร้างงานใด ๆ เพราะลิขสิทธิ์เป็นสิ่งที่คุ้มครองตัวบทต้นทางจากการละเมิดต่าง ๆ ดังนั้นผู้ที่ต้องการนำตัวบทอื่นมาใช้ในการงานของตนควรพิจารณากลวิธีการสร้างสรรค้งานที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ตัวบทนั้น การดัดแปลงวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี่เป็นเรียงความภาพถ่ายในงานวิจัยสร้างสรรค้งานนี้เป็นผลงานสร้างสรรค้งานชิ้นใหม่จากการสังเคราะห์สาระจากวรรณกรรมฯ เพื่อการสร้างสรรค้งานในลักษณะการใช้งานลิขสิทธิ์ที่เป็นธรรม (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2565) เนื่องจากตัวบทเดิมของทิวส์เดส์วิทมอร์รี่นั้นเป็นรูปแบบวรรณกรรม แต่เรียงความภาพถ่ายนั้นอาจไม่เหมาะที่จะบรรยายภาพถ่ายเป็นบทความยาวแบบวรรณกรรมได้ การดัดแปลงเป็นกลอนสุภาพจึงเป็นทางออกที่เหมาะสมที่สุดในการสร้างสรรค้งานครั้งนี้ เพราะกลอนสุภาพนั้นสามารถเล่าเรื่องราวได้เช่นเดียวกับการบรรยายแบบร้อยแก้ว อีกทั้งยังมีความสั้น กระชับ มีความงามด้านวรรณศิลป์ เหมาะแก่การนำไปบรรยายภาพถ่ายที่ได้ทั้งสาระและความเหมาะสมกับลักษณะของตัวงาน และการสร้างสรรค้งานเป็นกลอนก็อาจทำให้ผลงานนี้ถอยห่างจากการละเมิดลิขสิทธิ์ได้พอสมควร เนื่องจากไม่ได้เป็นการทำซ้ำ หรือดัดแปลงตัวบทวรรณกรรมฯ โดยตรง กล่าวคือผู้วิจัยเพียงนำสาระที่สังเคราะห์ได้จากวรรณกรรมมาสร้างสรรค้งานตัวบทที่คิดค้นขึ้นใหม่ มิใช่การนำข้อความเดิมในวรรณกรรมฯ มาตัดทอนหรือเปลี่ยนคำเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ผู้วิจัยยังได้อ้างอิงตัวบทต้นทางไว้อย่างชัดเจนในผลงานเพื่อให้เกียรติแก่ผู้ผลิตตัวบทต้นทาง นอกจากนี้ในขั้นตอนการสร้างสรรค้งานภาพถ่าย ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการฉายภาพจากเครื่องโปรเจคเตอร์ลงตัวแบบในการถ่ายทำ ด้วยข้อจำกัดด้านเวลาในการวิจัยผู้วิจัยจึงเลือกใช้ภาพและวิดีโอสต็อกแทนการสร้างภาพ

กราฟิกขึ้นเอง ซึ่งประเด็นนี้ก็เกี่ยวข้องกับเรื่องลิขสิทธิ์อีกเช่นกันเพราะว่าเป็นภาพและวิดีโอที่ผู้อื่นได้สร้างสรรค์ไว้แล้ว การใช้ภาพและวิดีโอเหล่านี้อย่างถูกลิขสิทธิ์จึงทำได้โดยการซื้อลิขสิทธิ์ภาพอย่างถูกต้อง หรือใช้ภาพจากแพลตฟอร์มที่ระบุไว้ว่าไม่มีลิขสิทธิ์สามารถนำไปใช้งานต่อได้ ในกรณีของการสร้างสรรค์ภาพถ่ายในครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ภาพและวิดีโอสื่อดิจิทัลจากเว็บไซต์ [canva.com](https://www.canva.com) ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มที่มีภาพและวิดีโอให้ผู้ใช้ได้เลือกสรรอยู่ 2 ประเภท คือทั้งที่มีและไม่มีลิขสิทธิ์สามารถเลือกใช้ได้ตามประเภทของสมาชิก ซึ่งสมาชิกประเภทโปรหรือแบบเสียค่าใช้จ่ายรายเดือน/ปี สามารถใช้ภาพและวิดีโอจากคลังของเว็บไซต์ได้ทั้งหมดโดยไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ภายใต้นโยบายการใช้งานของเว็บไซต์ การเลือกใช้ภาพและสื่อดิจิทัลจากแพลตฟอร์มเช่นนี้จึงสามารถอำนวยความสะดวกในการสร้างสรรค์งานและไม่เป็นการละเมิดข้อกำหนดด้านลิขสิทธิ์

การดัดแปลงตัวบทหนึ่งมาสู่ตัวบทใหม่ นอกจากเรื่องลิขสิทธิ์ที่ต้องคำนึงถึงแล้ว การสร้างสรรค์งานโดยที่ยังเคารพตัวบทต้นทางก็เป็นประเด็นที่ผู้วิจัยคำนึงถึงในขณะสร้างสรรค์ผลงานเรียงความภาพถ่ายเช่นเดียวกัน แต่ในขณะเดียวกันผู้วิจัยก็ต้องการให้ผลงานเรียงความภาพถ่ายนั้นเป็นผลงานเป็นการสร้างสรรค์ชิ้นใหม่ในมิติอื่น ๆ ด้วย จึงเป็นที่มาของการดัดแปลงบทบรรยายเป็นการบรรยายด้วยกลอนแทนบทร้อยแก้ว แต่ยังคงสื่อสารประเด็นที่เป็นส่วนสำคัญในวรรณกรรมไว้อยู่ดังเดิม โดยที่ผลสืบเนื่องของสัมพันธบทในเชิงปริมาณของการสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่ายดัดแปลงจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี่สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลสืบเนื่องของสัมพันธ์ในเชิงปริมาณของเรียงความภาพถ่ายตัดแปลงจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิมอร์รี่

องค์ประกอบ	ลักษณะการถ่ายโยง			
	คงเดิม	ตัดทอน	ดัดแปลง	สร้างสรรค์ใหม่
ตัวละคร		/	/	
แก่น	/			
โครงเรื่อง	/			
มุมมอง	/			
ฉาก				/
สัญลักษณ์				/
บทบรรยาย				/

จากตารางที่ 2 ในองค์ประกอบด้านตัวละคร สร้างสรรค์โดยการตัดทอน และดัดแปลง โดยตัดทอนตัวละครเหลือเพียง 2 ตัว คือครุมอร์รี่และมิตซ์ผู้เป็นลูกศิษย์ และดัดแปลงตัวละครทั้งสองนี้ให้เป็นตัวละครที่ไม่ระบุอัตลักษณ์อย่างเช่นชื่อ เพศ ใบหน้า แต่ยังคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ของครูและศิษย์ที่เป็นที่รักของทั้งคู่ไว้ ด้านองค์ประกอบแก่น โครงเรื่อง และมุมมองเป็นการสร้างสรรค์แบบคงเดิมเช่นเดียวกับในวรรณกรรมฯ ส่วนฉาก สัญลักษณ์ และบทบรรยายนั้นเป็นการสร้างสรรค์ชิ้นใหม่ ด้านฉากและสัญลักษณ์ในภาพถ่ายนั้นสร้างสรรค์ชิ้นใหม่ให้เข้ากับการเล่าเรื่องชีวิตและความตายในบริบทประเทศไทยแต่ยังมีความเป็นสากลปะปนอยู่ด้วย มิได้เป็นฉากบริบทชีวิตชาวอเมริกันแบบในวรรณกรรมฯ ส่วนบทบรรยายที่สร้างสรรค์ชิ้นใหม่เป็นบทกลอนสุภาพเพื่อบรรยายสาระเรื่องชีวิตและความตายประเด็นต่าง ๆ จากวรรณกรรมร่วมกับภาพถ่าย กล่าวโดยสรุป ผลสืบเนื่องของสัมพันธ์ในเชิงปริมาณของเรียงความภาพถ่ายดัดแปลงจากวรรณกรรมฯ นั้นใช้การดัดแปลงแบบคงเดิมและสร้างสรรค์ใหม่ในปริมาณที่เท่า ๆ กัน รวมถึงมีการตัดทอนและ

ดัดแปลงบางส่วนสุนทรียะในการเล่าประเด็นเรื่องความตายและสัญญาในเรียงความภาพถ่าย

ประเด็นเรื่องความตายนี้น่าสนใจและไม่น่าพูดถึงสำหรับหลาย ๆ คน แต่ถ้าหากปรับทัศนคติที่มีต่อความตายได้ ความทุกข์ในชีวิตที่เกิดจากเรื่องความตายก็ย่อมลดลง (ยมลภัทร ภัทรคุปต์, 2553) ดังนั้นการนำเสนอประเด็นเรื่องความตายในสื่อต่าง ๆ ควรมีการนำเสนอมุมมองเรื่องความตายที่ส่งอิทธิพลในเชิงบวกให้กับผู้ชมถึงแม้ความตายจะเป็นเรื่องน่าเศร้าก็ตาม การนำเสนอความตายในสื่ออย่างเช่นภาพยนตร์ในไทยในช่วงหนึ่งนั้นมีการนำเสนอภาพแทนความตายที่หลากหลาย มีทั้งภาพแทนที่น่ากลัวและโจ่งแจ้ง บ้างก็ซ่อนเร้นเนื่องด้วยกฎเกณฑ์ของสังคม (กำจร หลุยยะพงศ์, 2562) กระนั้นในปัจจุบันบริบทสังคมไทยก็เริ่มมีการพูดถึงเรื่องความตายในแง่บวกมากยิ่งขึ้น กล่าวคือเป็นการพูดถึงเพื่อสร้างความตระหนักรู้ เตรียมตัวและรับมือกับความตาย มีพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมาพบปะ ถกถาม พูดคุย และทำกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องความตาย ด้วยความตั้งใจที่ต้องการให้ความตายเป็นเรื่องที่พูดถึงได้ เช่น เสนอเสวนากับกิจกรรมการอบรม การเผชิญความตายอย่างสงบโดยมีพระไพศาล วิสาโลเป็นวิทยากร กลุ่ม Peaceful Death และเฟซบุ๊กเพจ “Death Talk ความตายและชีวิต” เป็นต้น ตัวอย่างกิจกรรมหนึ่งที่ได้นักเขียนชื่อดังนามว่า “นิ้วกลม” ร่วมกับกับกลุ่ม Peaceful Death มูลนิธิเครือข่ายพุทธิกาและกลุ่มอื่น ๆ เพื่อจัดงานศพของนิ้วกลมขึ้น เป็นกิจกรรมซ้อมตายสำหรับทุกคน เนื่องจากความตายไม่ใช่เรื่องของคนคนเดียว แต่กระทบถึงบุคคลรอบข้าง โดยกิจกรรมนี้จัดขึ้นที่วัดเหมือนกับงานศพจริงของชาวพุทธทั่วไป แต่ภายในงานนอกจากพิธีกรรมยังมีพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้พูดคุยกันเรื่องความตายอย่างจริงจัง (น้ำปาย ไชยฤทธิ์, 2564) ซึ่งการซ้อมตายหรือตายก่อนตายเช่นนี้นั้นสอดคล้องกับแนวคิดของตัวละครมอรรีในวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอรรี หลังจากที่ตรวจพบโรคร้าย มอรรีได้ใช้เวลาในชีวิตที่เหลือ

อยู่ในการจัดงานศพคนเป็น (Living funeral) เพื่อเปิดโอกาสในผู้คนรอบตัวได้พบเจอและรำลึก เปิดอกพูดคุยกับถึงเรื่องความตายของมอรรีที่กำลังใกล้เข้ามาซึ่งแนวคิดเช่นนี้คือแนวคิดเรื่องความตายที่สอดคล้องกับศาสนาพุทธซึ่งก็คือการเจริญมรณสติ (ชาย โพธิสิตา, ม.ป.ป.)

การนำเสนอเรื่องความตายในพื้นที่ต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาโดยเฉพาะงานศพของนิวกลมนั้น เป็นความพยายามในการนำเสนอให้เรื่องของความตายนั่นเป็นเรื่องที่เข้าถึงได้ปกติ ไม่เป็นเรื่องที่ห้ามพูดถึง แต่กระนั้นการจัดกิจกรรมในบริบทที่คล้ายงานศพจริงในพื้นที่วัดอาจยังมีความน่ากลัวและเข้าถึงยากสำหรับบางคนอยู่ ดังนั้นการนำเสนอเรื่องความตายในเรียงความภาพถ่ายจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอรรีนี้เกิดจากความตั้งใจของผู้วิจัยที่ต้องการนำเสนอแนวคิดเรื่องความตายที่กระทบจิตใจผู้ชมในแง่ลบให้น้อยที่สุด เพื่อที่ผู้ชมที่ยังมีความกลัวต่อความตายอยู่ได้เปิดโอกาสและเปิดรับแนวคิดนี้มากขึ้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้เรียงความภาพถ่ายเป็นสื่อกลางในการนำเสนอประเด็นเรื่องชีวิตและความตายจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอรรีในการวิจัยครั้งนี้ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ภาพถ่ายนั้นสามารถกระตุ้นอารมณ์ของผู้ชมได้ ด้วยความตายเป็นประเด็นที่อ่อนไหว หากออกแบบภาพถ่ายอย่างเหมาะสม ไม่น่ากลัว ก็สามารถดึงดูดและส่งอิทธิพลในเชิงบวกต่อผู้ชมได้

2. การเล่าเรื่องผ่านการลำดับภาพ การรับสารที่เป็นลำดับเช่นนี้จะเป็นตัวช่วยนำทางให้ผู้ชมได้รับรู้ และขบคิดประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับชีวิตและความตายอย่างเป็นระเบียบ

3. ภาพถ่ายนั้นเปิดโอกาสให้ผู้สร้างสรรค์ผลงานสร้างสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในภาพถ่าย การนำเสนอภาพความตายในเรียงความภาพถ่ายนี้ไม่ได้ใช้ภาพศพ โรงพยาบาลไม้จันทน์หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ที่เห็นได้ตามงานศพของคนไทยทั่ว ๆ ไป ด้วยเหตุผลที่ต้องการให้ความตายนั้นสามารถเข้าถึงกลุ่มคนได้มากขึ้น สัญลักษณ์ที่เลือกใช้จึงต้องมี

ความไม่น่ากลัว อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ชมได้ขบคิดเพิ่มเติมนอกจากการเล่าเรื่องเพียงอย่างเดียว

4. สื่อภาพแบบเรียงความภาพถ่ายเปิดโอกาสให้ผู้ชมสามารถเข้าถึงได้ง่าย สื่อที่เป็นรูปภาพสามารถดึงดูดผู้ชมที่ชอบดูภาพมากกว่าการอ่านหนังสือได้

5. คำบรรยายประกอบภาพนั้นช่วยส่งเสริมให้ประสบการณ์การชมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. เรียงความภาพถ่ายเปิดโอกาสให้ผู้ชมได้เชื่อมโยงตนเองเข้ากับเรื่องราวในภาพถ่าย

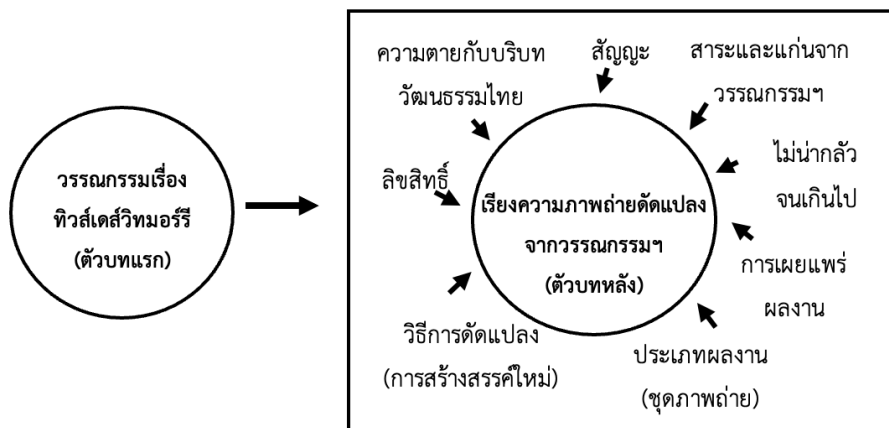
โลกทัศน์ของผู้ชมที่มีต่อการชื่นชมผลงาน

ภูมิหลังหรือประสบการณ์ของผู้ชมที่มีต่อตัวบทแรกอย่างวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดสท์ทอมอร์รอนั้นค่อนข้างมีส่วนสำคัญในการตีความสารในเรียงความภาพถ่ายที่ดัดแปลงมา ผู้ชมที่เคยอ่านวรรณกรรมมา แล้วมีแนวโน้มที่จะเข้าใจสารได้ง่ายกว่ากลุ่มที่ไม่เคยอ่าน ประสบการณ์ด้านวรรณคดีหรือกล่าวแบบง่ายว่าประสบการณ์การอ่านวรรณกรรมต่าง ๆ ที่ผู้ชมคนหนึ่งมีนั้นส่งผลให้ผู้นั้นสามารถตีความสารได้หลายชั้นมากกว่าผู้ที่ไม่เคยอ่านมาก่อน (Ungvarsky, 2023) ซึ่งสามารถเห็นได้ชัดจากการทำการสนทนากลุ่ม ผู้ชมกลุ่มที่เคยอ่านวรรณกรรมฯ สามารถตีความภาพเดียวกันไปได้หลายความหมายนอกเหนือจากที่ผู้วิจัยตั้งใจสื่อสารออกไป แสดงให้เห็นถึงประสบการณ์ทางวรรณคดีที่ต่างกันของผู้ชมด้วยกันเอง นอกจากนี้ประเด็นที่ส่งผลต่อการตีความและเข้าใจสัญลักษณ์อีกหนึ่งอย่างคือช่วงอายุของผู้ชม ผู้ชมส่วนใหญ่ในการวิจัยนี้ส่วนมากเป็นผู้ที่มีอายุช่วง 20 – 30 ปีทั้งจากการทำสนทนากลุ่มและตอบแบบสอบถาม จากการทำการสนทนากลุ่ม ในการชมผลงานครั้งแรกผู้เข้าร่วมการสนทนานั้นรู้จักดอกช่อนกลั่นทุกคน แต่ไม่มีใครที่เคยเห็นดอกช่อนกลั่นมาก่อน ในการชมภาพครั้งแรกผู้ชมจึงเข้าใจเพียงว่าเป็นดอกไม้ชนิดหนึ่งที่นำมาประกอบฉากเพื่อความสวยงามของภาพถ่าย เนื่องจากในยุคสมัยนี้ไม่ได้มีการใช้ดอกช่อนกลั่นในบริบท

เดิมอย่างสมัยก่อนแล้ว ผู้ชมที่มีอายุช่วงนี้จึงไม่คุ้นเคยกับภาพจำของดอกช่อนกลืน กลับกันจากการตรวจสอบผลงานจากผู้เชี่ยวชาญที่มีอายุช่วง 40 ปี กลับเข้าใจสัญลักษณ์ดอกช่อนกลืนได้โดยที่ผู้วิจัยไม่ได้ชี้แจงอะไรเพิ่มเติม ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าช่วงอายุของผู้ชมก็มีส่วนในการตีความและเข้าใจสัญลักษณ์ ฉะนั้นในการสร้างสรรค์ผลงานควรคำนึงถึงการเลือกสร้างสัญลักษณ์ตามช่วงอายุของผู้ชมที่เป็นกลุ่มเป้าหมายด้วย เนื่องจากช่วงอายุนั้นมีความสัมพันธ์กับการสั่งสมประสบการณ์ของผู้รับสาร

สรุปกระบวนการสร้างสรรค์

โดยสรุปแล้วการสร้างสรรค์สามารถสรุปออกมาเป็นแผนภูมิได้ดังนี้



แผนภูมิที่ 2 การสร้างสรรค์เรียงความภาพถ่ายเพื่อสื่อสารเรื่องชีวิตและความตาย ตัดแปลงจากวรรณกรรมเรื่องทิวส์เดส์วิทมอร์รี่ภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ด้วยข้อจำกัดด้านเวลาและงบประมาณ การสร้างสรรค์ในครั้งนี้จึงเลือกใช้ภาพและวิดีโอสติกในการสร้างฉาก การเลือกภาพให้ตรงกับแนวคิดในแต่ละช่วงนั้นจึงมีข้อจำกัด

2. ผลงานมีการเผยแพร่แบบออนไลน์เพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้ชมเข้าชมได้อย่างอิสระตามเวลาที่ตนสะดวก แต่จำนวนผู้ชมที่เข้ามาตอบแบบสอบถามเทียบกับจำนวนการกดเข้าอ่านนั้นต่างกันมาก คิดเป็นร้อยละ 13.9 ของผู้เข้าชมในช่วงที่เก็บข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

1. ถึงแม้การเผยแพร่ผลงานเรียงความภาพถ่ายแบบออนไลน์จะเหมาะกับยุคสมัยที่ผู้คนต่างเสพสื่อผ่านอุปกรณ์ที่เชื่อมกับอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้ชมสามารถเข้าถึงผลงานได้จำนวนมาก แต่ไม่ใช่ทุกผลงานที่เหมาะสมกับการเผยแพร่และชมผ่านหน้าจออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีขนาดเล็ก ผลงานบางชิ้นอาจต้องการพื้นที่ขนาดใหญ่ในการเผยแพร่ แนวคิดที่สื่อจากผลงานบางเรื่องหากได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างผู้สร้างสรรค์และผู้ชมนั้นอาจได้รับแง่มุมอื่น ๆ เพิ่มเติม ดังนั้นการเผยแพร่ผลงานควรเผยแพร่ทั้ง 2 รูปแบบ คือรูปแบบออนไลน์ และรูปแบบสถานที่จริง เพื่อศึกษาความเหมาะสมและประโยชน์ของการเผยแพร่ผลงานในแต่ละรูปแบบ

2. การสร้างสรรค์งานดัดแปลงจากรรณกรรมควรสร้างสรรค์ผลงานจากมุมมองของผู้ที่ไม่เคยอ่านวรรณกรรมนั้น ๆ ประกอบด้วย การสร้างสรรค์ในมุมมองของผู้ที่เคยอ่านวรรณกรรมเพียงอย่างเดียวอาจทำให้เกิดอคติในการดัดแปลงเนื้อหา เพราะตนเข้าใจในผลงานเพราะมีความรู้เดิมของวรรณกรรม ผู้ชมที่ไม่เคยอ่านจึงมีประสบการณ์การชมผลงานไม่ราบรื่นเท่าผู้ที่เคยอ่าน

นอกจากนี้ควรคำนึงถึงช่วงอายุของผู้ชมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาการสร้างสรรค์ผลงานให้เหมาะกับภูมิหลังหรือประสบการณ์ร่วมของกลุ่มตัวอย่าง

บรรณานุกรม

- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2565). *คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม*. https://www.ipthailand.go.th/th/dip-law-2/item/description_copyright.html
- กาญจนา แก้วเทพ. (2553ก). เรื่องเล่า การเล่าเรื่อง และศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง. ใน กาญจนา แก้วเทพ (บก.), *แนวพินิจใหม่ในสื่อสารการศึกษ*. ภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2553ข). “สัมพันธ์บท” (Intertextuality): เหล้าเก่าในขวดใหม่ในสื่อสารการศึกษ. ใน กาญจนา แก้วเทพ (บก.), *แนวพินิจใหม่ในสื่อสารการศึกษ*. ภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2557). *ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). ภาพพิมพ์.
- กัจกร หลุยยะพงศ์. (2562). Tomorrow never dies: การเข้าใจความตายในสื่อภาพยนตร์ไทย. *วารสารศาสตร์*, 12(1), 80-123. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jcmag/issue/view/12647/5412>
- ขจิตขวัญ กิจวิศาละ. (2564). ศาสตร์การเล่าเรื่องในสื่อสารการศึกษ. *วารสารศาสตร์*, 14(3), 9-85. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jcmag/article/view/250754>
- ชาย โพธิ์สิตา. (ม.ป.ป.). *ชีวิตและความตายในทัศนะของพุทธศาสนา*. อบต.หนองอิรุณ. <https://nongrun.go.th/UserFiles/File/kmi/st4.pdf>

- นันทนัย ประสานนาม. (2562). *อุตสาหกรรมประสารศิลป์ วรรณกรรม วัฒนธรรม สกรีนและการเดินทางข้ามสื่อ*. กองทุนส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม.
- น้ำปาย ไชยฤทธิ์. (2564, 14 กุมภาพันธ์). *ตายก่อนตาย: วิธีคิดงานศพที่ให้นิ่วกลม* ซ้อมตายเป็นเวลา 3 วัน. A day. <https://adaymagazine.com/die-before-die/>
- พระไพศาล วิสาโล. (ม.ป.ป.). *มรณสติ*. https://www.visalo.org/article/D_MoranaSati.htm
- ยมลภัทร ภัทรคุปต์. (2553). *อุปถัมภ์ความตายในหนังสือธรรมะ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. CUIR at Chulalongkorn University. <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/20769>
- Albom, M. (1997). *Tuesdays with Morrie*. Doubleday.
- Albom, M. (n.d.). *Tuesdays with Morrie*. Mitch Albom. <https://www.mitchalbom.com/books/tuesdays-with-morrie/>
- Berman, J. (2012). *Dying in character: Memoirs on the end of life*. University of Massachusetts Press.
- Freeman, M. (2012). *The photographer's story*. Ilex Press.
- Holsanova, J. (2014). 14. In the eye of the beholder: Visual communication from a recipient perspective. In M. David (Ed.), *Visual communication* (pp. 331-356). De Gruyter Mouton. <https://doi.org/10.1515/9783110255492.331>
- Hutcheon, L. (2006). *A theory of adaptation*. Routledge.
- Rose, G. (2016). *Visual methodologies: An introduction to researching with visual materials*. Sage.

- Tucker, N. (2022, August 22). 25 years later, “Tuesdays with Morrie” Still resonates. *Library of Congress Blogs*. <https://www.shorturl.asia/5xugV>
- Ungvarsky, J. (2023). Intertextuality. In *Salem Press Encyclopedia*. Salem Press.